

Nr 446.

Av herr O. Nilsson i Örebro m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 222, med förslag till bestämmelser angående rätt till pension för vissa å extra stat upptagna befattningshavare vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 222 förelägges riksdagen förslag till bestämmelser angående rätt till pension för vissa å extra stat upptagna befattningshavare i statens tjänst. I övergångsbestämmelserna för statens järnvägars personal finnes inryckt ett moment 4), vilket icke återfinnes i de övriga förslagen. Detta moment har tillkommit med hänsyn därtill, att vid statens järnvägar finnes ett avsevärt antal personal, särskilt med dag- och timavlöning, som i avsaknad av pension fått till namnet kvarstå i tjänst och uppbära sjukavlöning, halv lön. Så har fortgått i flere årtionden och vunnit sådan hävd, att denna förmån betraktats som en faktor att räkna med vid löernas bestämmande. Av det propositionen åtföljande betänkandet, avgivit av de av chefen för civildepartementet den 12 september 1913 tillkallade sakkunnige, framgår, att frågan om dessa sjukavlönade betraktats såsom mycket behjärtansvärd. Å sidan 24 i betänkandet refereras vad personalen själv genom Svenska Järnvägsmannaförbundet hemställt i denna sak. Å sid. 25 och följande redogöres likaledes för huru genom motion vid 1913 års riksdag (motion nr 359 i Andra kammaren), då kungl. proposition i här föreliggande fråga avgavs, påvisades det berättigade i att sjukavlöningen ej försämrades. Av departementschefens yttrande, refererat å sid. 25—26 i betänkandet, framgår även det önskvärda i att ingen försämring skedde för denna sjukavlönade personal. Icke heller synes kostnaden för ett tillmötesgående av personalens berättigade krav i det hänseendet inför departementschefen spelat någon egentlig roll. Även de sakkunniga ha i sitt yttrande å sid. 54 och

följande i betänkandet givit erkännande åt det berättigade i att de sjukavlönade i görligaste grad hållas skadeslösa. Ännu starkare trycka tvenne av de sakkunniges ledamöter på denna sak i ett infört särskilt yttrande, sid. 96 i betänkandet, ehuru av tydligt utpekade andra skäl reservanterna icke ansett sig böra göra något bestämt yrkande i frågan.

Med hänsyn till det sålunda påvisade, synes det som om sakkunniges och Kungl. Maj:ts förslag i här berörda fråga icke vore tillfredsställande. Se här ett exempel: En verkstadsarbetare i Stockholm eller därmed likställd ort, som varit anställd i t. ex. 30 år och är 64 år gammal samt åtnjutit sjukavlöning i 8 år, har en timlön av 40 öre. Då sjukavlöningen utgår med halv timlön och tiden pr år beräknas till 3,500 timmar (sjukavlöning utgår jämväl sön- och helgdagar), har han nu en pension av $3,500 \times 0,20 = 700$ kronor. Enligt förslagets bestämmelser skulle han få en pension av 405 kronor. Har han haft en timlön av 50 öre får han en minskning från 875 kronor till 480 kronor. Och även om han innehaft sjukavlöning i 10 år eller innehade 65 levnadsår, skulle en minskning ha uppstått från 700 kronor till 473 kronor eller enligt alternativet om 50 öres timlön en minskning från 875 kronor till 568 kronor. Har redan nu för en så gammal och obrukbar tjänstehavare årsinkomsten med nöd räddat honom och hans kanske likaledes åldriga hustru från fattighuset, är det tydligt att en så pass stor minskning i inkomsten för den återstående levnaden omöjliggör sådan räddning. Det vill därför synas som om starka billighetsskäl talade för att ingen minskning skedde för dem, som t. ex. under minst ett års tid åtnjutit sjukavlöning som ständigt sjuka och som vid lagens trädande i kraft komma att pensioneras.

För att förebygga det oformliga i att någon sådan pensionär skulle få av statsmedel åtnjuta allt för hög pension, kunde ju stipuleras, att statspensionen icke finge överstiga den maximisumma som riksdagen kommer att fastslå enligt bestämmelserna i § 15. Med kännedom om de jämförelsevis låga löner, som för denna sjukavlönade personal äro gällande, komme en dylik gräns i ytterst få fall att uppnås.

Med hänsyn till det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 222 angående pensionering av icke ordinarie personal vid statens järnvägar, måtte antaga sådana övergångsbestämmelser, att personal, som vid

lagens trädande i kraft uppburit sjukavlöning som ständigt sjuka under minst ett års tid och som på grund av sådan sjukdom avskedas, icke måtte erhålla någon minskning i då utgående sjukavlöning i vidare mån än vad som kan betingas av sådan begränsning av statspension som enligt förslaget § 15 kommer att bestämmas.

Stockholm den 2 maj 1917.

O. Nilsson i Örebro.

A. J. Andersson.

Axel Gylfe.
